

רבי נח-נחמ-נחמן על ה-חנ-חנו-חנוכ-חנוכה

ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא בתרא סימן ז

[יא] וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכָּה. כִּי עֵינֵינוּ חֲנֻכָּה דַע כִּי כָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שְּׂוֹכֵחַ לַפְעַל בְּקִשְׁתּוֹ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, דְּחִינּוּ בְּקִשְׁתֵּי סֶלַח נָא, כִּן יֵשׁ לוֹ חֲנֻכָּה, כִּי עַל יְדֵי סֶלַח נָא נַעֲשֶׂה חֲנֻכָּה. כִּי מִשָּׁה רַבְּנּוּ בְּקִשׁ (בְּמִדְבָר י"ד): "סֶלַח נָא לַעֲוֹן הַעַם הַזֶּה" עַל חֲטָא הַמְרַגְלִים, וְעַל יְדֵי חֲטָא הַמְרַגְלִים גְּרַמוּ חֲרַבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה (תַּעֲנִית כ"ט), שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אָמַר לָהֶם: "אַתֶּם בְּכִיתֶם 5 בְּכִיָּה שֶׁל חֲנֻכָּה, אֲנִי אֶקְבַּע לָכֶם בְּכִיָּה לְדוֹרוֹתַי. כִּי אוֹתוֹ הַלְלִי לַיִל תִּשְׁעָה בְּאָב הִיא, שְׁבוּ וְחָרַב הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּמִשָּׁה רַבְּנּוּ בְּקִשׁ עַל זֶה סֶלַח נָא, כִּי בְּזֶה הַחֲטָא וְהַפְגָּם תְּלוּיִים כָּל הָעוֹנוֹת, כִּי עַל יְדֵי זֶה הַפְגָּם נְחָרַב הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ:

וּבְזִמְנוֹ שְׂבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָזֵם, הֵינּוּ נִקְיִים מֵעוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה א): "צִדְקָה לָלוּן בְּה'", וּפְרָשׁ רַש"י כִּי תַמִּיד שָׁל שָׁחַר הָיָה מְכַפֵּר עַל עֲבֵרוֹת שֶׁל לַיְלָה, וְתַמִּיד שָׁל בֵּין הָעֲרֵבִים הָיָה מְכַפֵּר עַל עֲבֵרוֹת שֶׁל יוֹם. כִּי יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה; לְפִי גִדְל רוחניוֹתֵם וְדַקוֹתֵם אֵין יְכוּלִין לִשְׂאֵל עֲלֵיהֶם הַמִּשְׁאֵל שֶׁל עוֹנוֹ אֶפְלוּ יוֹם אֶחָד, עַל כֵּן אֲנוּ צָרִיכִין אֶת הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁיְכַפֵּר עֲלֵינוּ בְּכָל יוֹם. וּמַעַתָּה אֲשֶׁר חָרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, אֵין אֲנוּ יְכוּלִים לְנַקוֹת עֲצָמֵנוּ מִן הָעוֹנוֹת, כִּי אֵין מִי שֶׁיְכַפֵּר בְּעַדְנוּ. וּמִשָּׁה רַבְּנּוּ, עֲלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, שְׂיָדַע כָּל זֵאת, עַל כֵּן מִסַּר נַפְשׁוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, וּבְקִשׁ: "סֶלַח נָא לַעֲוֹן הַעַם הַזֶּה וְכוּ", כִּי יָדַע שֶׁבְּזֶה הַחֲטָא תְּלוּי חֲרַבֵּן הַבֵּית, שֶׁהוּא כּוֹלֵל כָּל הַחֲטָאִים כְּנ"ל. וְכִשְׂזָכָה לַפְעַל בְּקִשְׁתּוֹ, מִזֵּה נַעֲשֶׂה 15 בְּחִינַת חֲנֻכַת הַבֵּית, בְּחִינַת חֲנֻכָּה, הַפֶּךְ חֲרַבֵּן הַבֵּית:

וְכִן כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שְּׂוֹכֵחַ לַפְעַל בְּקִשְׁתֵּי סֶלַח נָא בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, שְׁעַל יְדֵי זֶה נִתְתַקֵּן פְּגָם חֲרַבֵּן הַבֵּית, כְּמוֹ כֵּן נַעֲשֶׂה בְּחִינַת חֲנֻכַת הַבֵּית, בְּחִינַת חֲנֻכָּה. נִמְצָא שֶׁחֲנֻכָּה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי סֶלַח נָא כְּנ"ל, וְעַל כֵּן רַמְזוּ מִשָּׁה רַבְּנּוּ, עֲלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, צְרוּף חֲנוּכָּה בְּפִסּוּק סֶלַח נָא, כִּי סֶלַח נָא לַעֲוֹן הַעַם הַזֶּה כְּגִדְל חֲסִידֶיךָ וְכִשְׂאֵר נְשֵׂאתָה וְכוּ' הוּא רִאשִׁי תְּבוֹת חֲנוּכָּה, כִּי חֲנֻכָּה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי סֶלַח נָא וְכוּ' כְּנ"ל:

וְכִן כָּל הַבְּחִינּוֹת הַנ"ל כֻּלָּם כְּלוּלִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כְּלוּל מִבְּחִינּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד כִּי אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (תַּעֲנִית טז): 'לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ הַר הַמּוֹרִיָּה, שֶׁמִּמֶּנּוּ הוֹרָאָה יוֹצֵאָה לְיִשְׂרָאֵל זֶה בְּחִינַת תַּלְמִיד. גַּם אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה (מִדְרָשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים עַל פְּסוּק: "עֲרֹשְׁנוּ רַעֲנָנָה"): 'לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ חֲדַר הַמַּטּוֹת שְׁעַל יְדוֹ פְּרִים וְרִבִּים יִשְׂרָאֵל זֶה בְּחִינַת בֵּן:

וְעַל כֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִקוֹם הַגֶּרֶן (שְׁמוּאֵל ב כ"ד) זֶה בְּחִינַת פְּרֻנְסָה, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל יְדֵי כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד כְּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת לַחֵם הַפְּנִים שֶׁהִיא בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, זֶה בְּחִינַת הָאֲכִילָה וְהַפְּרֻנְסָה, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל יְדֵי כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד, שְׁבוּ נִתְגַּלָּה אוֹרוֹת הַמִּקְיָפִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת אוֹר הַפְּנִים כְּנ"ל, כִּי אוֹר הַפְּנִים זֶה בְּחִינַת שִׁיעַ נְהוּרִין, כִּידוּעַ, וְשִׁיעַ הוּא שְׁתֵּי פְעֻמִּים הַקָּף, כְּמוּבָא. וְזֶה בְּחִינַת (תַּהֲלִים ק"ד): "לְהַצְהִיל פְּנִים מִשְׁמֶן, וְלַחֵם לִבָּב אֲנוֹשׁ יִסְעֵד", הֵינּוּ שֶׁבַתוֹךְ הָאֲכִילָה מִתְגַּלָּה הָאֲרַת הַמִּקְיָפִים שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הַפְּנִים, בְּחִינַת: 'לְהַצְהִיל פְּנִים מִשְׁמֶן וְלַחֵם וְכוּ'. וְעַל כֵּן מְצוּת חֲנֻכָּה 30 בְּשִׁמּוֹן. כִּי חֲנֻכָּה הוּא בְּחִינַת חֲנֻכַת הַבֵּית, שְׁעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ פְּרֻנְסָה, וְנִתְגַּלָּה אוֹר הַפְּנִים, שֶׁזֶּה בְּחִינַת לַחֵם הַפְּנִים בְּחִינּוֹת: "לְהַצְהִיל פְּנִים מִשְׁמֶן וְלַחֵם" וְכוּ' כְּנ"ל. וְזֶה בְּחִינּוֹת (בְּמִדְבָר ו): "יָאֵר ה' פְּנֵינוּ אֲלֵינוּ וְיִחַדְנוּ". וְיִחַדְנוּ זֶה בְּחִינּוֹת חֲנֻכָּה, שְׁעַל יְדוֹ נִתְגַּלָּה אוֹר הַפְּנִים, בְּחִינַת: "יָאֵר ה' פְּנֵינוּ" וְכוּ' כְּנ"ל:

וּמִשָּׁה רַבְּנּוּ זָכָה לְסוּד חֲנֻכָּה עַל יְדֵי שֶׁמִּסַּר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְנָתַן לְבוֹ עֲלֵיהֶם לְהַסְתַּכֵּל בְּצַרְתָּם כִּי 35 הוּא הִיָּה רַחֲמָן וּמִנְהִיג אֲמַתֵּי כְּנ"ל. וְעַקֵּר צַרַת יִשְׂרָאֵל הוּא הַמִּשְׁאֵל שֶׁל עוֹנוֹת, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, כְּנ"ל, וְעַל כֵּן בְּקִשׁ עֲלֵיהֶם סֶלַח נָא כְּנ"ל, וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת חֲנֻכָּה, בְּחִינַת חֲנֻכַת הַבֵּית, שֶׁבְּזֶה תְּלוּי תַקוּן כָּל הַבְּחִינּוֹת הַנ"ל, כְּנ"ל:

וְזֶהוּ חֲנוּכָּה חֲנוּ - כ"ה, הֵינּוּ כ"ה בְּכִסְלוֹ. כְּסֻלּוֹ הוּא אוֹתִיוֹת: "וַיָּרָא יְיָ כִּי סָר לְרֵאוֹת" (שְׁמוֹת ג) כִּי מִשָּׁה רַבְּנּוּ נָתַן לְבוֹ לְהַסְתַּכֵּל בְּצַרְתּוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ: 'כִּי סָר לְרֵאוֹת לְשׁוֹן סָר וְזַעַרְפִי' (מְלָכִים א כ"א) 40 וְעַקֵּר צַרְתּוֹ הוּא הַמִּשְׁאֵל שֶׁל עוֹנוֹת, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, כְּנ"ל. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁרָאָה שֶׁהוּא נֹתֵן לְבוֹ עַל זֶה קָרָא אֵלָיו וַיֹּאמֶר: "מִשָּׁה מִשָּׁה, וַיֹּאמֶר הַגִּבּוֹר" 'הַגִּבּוֹר לְכַהֲנָה, הַגִּבּוֹר לְמַלְכוּת'. כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מִדְרָשׁ רַבָּה שְׁמוֹת, פָּרָשָׁה ב). 'הַגִּבּוֹר לְכַהֲנָה זֶה בְּחִינַת חֲנֻכַת הַבֵּית, כִּי מִשָּׁה שְׁמֵשׁ בְּשַׁבְעַת יָמֵי הַמְּלוּאִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תַּהֲלִים צ"ט): "מִשָּׁה וְאֶהְרֹן בְּכֹהֲנֵינוּ" (זְבַחִים ק"ב). גַּם כִּהֵן הוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד כִּי בְּכֵהֵן נִאֶמַר (יִזְקָא ו): "לְהוֹרֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" 'לְהוֹרֹת' לְשׁוֹן הוֹרָאָה זֶה 45 בְּחִינַת תַּלְמִיד. גַּם לְהוֹרֹת לְשׁוֹן הַרְיוֹן, בְּחִינַת בֵּן. 'הַגִּבּוֹר לְמַלְכוּת' זֶה בְּחִינַת מַלְכוּת הַנ"ל, שְׁעַל יְדוֹ נִמְשָׁךְ הַפְּרֻנְסָה, שְׁבוּ נִתְגַּלָּה אוֹר הַפְּנִים כְּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית י"ד): "וּמִלְכֵי צִדְקָה מִלְכֵי שְׁלָם הוֹצִיא לַחֵם וַיְיָן, וְהוּא כִהֵן לֵאמֹר עֲלִיוֹן". מִלְכֵי צִדְקָה מִלְכֵי שְׁלָם זֶה בְּחִינַת מַלְכוּת. 'הוֹצִיא לַחֵם וַיְיָן' הֵינּוּ בְּחִינַת פְּרֻנְסָה, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל יְדֵי הַמַּלְכוּת הַנ"ל. 'וְהוּא כִהֵן' זֶה בְּחִינַת כְּהֻנָּה כְּנ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד, שֶׁמִּשְׁם נִמְשָׁךְ הַפְּרֻנְסָה עַל יְדֵי הַמַּלְכוּת, כְּנ"ל: